

Stockholm den 19 augusti 2016

R-2016/1310

Till Finansinspektionen

FI Dnr 16-6723

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 4 juli 2016 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Förslag till ändringar av Finansinspektionens föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning.

Advokatsamfundet välkomnar att Finansinspektionen (FI) ser över sina föreskrifter och allmänna råd, inklusive – som i detta fall – de blanketter som sökanden förutsätts använda. FI påpekar i sin remisspromemoria att de föreslagna ändringarna inte ändrar det materiella rättsläget avseende sanktioner som är äldre än 10 år. Advokatsamfundet är positivt till att FI gör ansträngningar för att dess föreskrifter och allmänna råd på bästa sätt återger FI:s verkliga avsikt. Så långt har Advokatsamfundet ingenting att invända mot de föreslagna ändringarna.

Advokatsamfundet anser emellertid att sanktioner som är äldre än 10 år måste behandlas med stor försiktighet av FI vid dess bedömning av olika personers lämplighet. Det är inte acceptabelt att äldre förseelser i praktiken aldrig skulle ”preskriberas” och att en tidigare sanktion i praktiken skulle kunna få till effekt att ett informellt ”näringsförbud” kommer att gälla, som vida överstiger den längsta tid som ett formellt näringsförbud kan fås att gälla (enligt 10 § lagen [2014:836] om näringsförbud kan ett näringsförbud beslutas för en period mellan tre och tio år). Vidare erinras om att belastningsregistret gallras senast efter tio år (se 17 § lagen [1998:620] om belastningsregister). Det kan inte accepteras att blott förvaltningsrättsliga beslut och åtgärder för den enskilde får samma eller grövre effekter under längre tid än straffrättsliga åtgärder. Det faktum att den information som FI efterfrågar ska lämnas av den person som är föremål för prövning medför vidare att straffliknande sanktioner (som i praktiken yrkesförbud) på grundval av uppgifter som den

enskilde själv ska lämna, inte utan mycket stora svårigheter låter sig förenas med de rättsstatliga värderingar som i alla utvecklade länder – såväl med som utan stöd i folkrättsliga traktater och konstitutionell rätt – utesluter självinkriminering.

Advokatsamfundet har vidare erfarit att det förekommer att enskilda handläggare vid FI ”tolkar” FI:s föreskrifter som vid en objektiv läsning inte låter sig förenas med de avsikter som ordalydelsen ger vid handen. Exempelvis framgår av föreskrifterna FFFS 2007:16 5 kap. 7 § bl.a. ett undantag från kravet i p. 1.7 i bilaga 3 b om att lämna in bilaga 3 c – dvs. en möjlighet att undantas från kravet om att samtliga personer i ledningsposition i det förvärvande bolaget ska lämplighetsprövas. Förutsättningarna är att dessa personer i så fall ska ha prövats tidigare av antingen FI eller annan behörig myndighet inom EES. Det har av handläggare vid FI hävdats att en juridisk person inte kan åberopa detta undantag om inte den juridiska personen har ägarprövats tidigare. Problematiken med denna tolkning är dock att bilaga 3 b ska lämnas in av en juridisk person *som inte tidigare har ägarprövats*. Tolkningen hos handläggare innebär således att det i föreskrifterna uttryckliga undantaget aldrig kan komma att tillämpas, eftersom det enbart är juridiska personer som inte tidigare ägarprövats som ska lämna in bilaga 3 b. Det blir då något märkligt att tolka undantagsregler i föreskrifterna på så sätt att de enbart är tillämpliga om den juridiska personen har ägarprövats. Detta kan rimligen inte antas vara FI:s avsikt. Advokatsamfundet har vidare erfarit att det förkommer att olika handläggare hos FI – t.o.m. i samma ärende – ger motstridig information. Exempelvis har det förekommit i ärenden avseende ägarprövning relaterad till betaltjänstverksamhet att en handläggare uppgivit att den engelskspråkiga versionen av blankett 3 b kunde användas i avsaknad av en motsvarande version av blankett 1 b (se vidare nedan om just detta problem). Denna lösning har av en annan handläggare i ett senare skede av handläggningen av ärendet kategoriskt avvisats.

Det förefaller heller inte ändamålsenligt eller förenligt med proportionalitetsprincipen att juridiska personer som är föremål för ägarprövning föreläggs att ta fram uppgifter om eget kapital, upparbetat resultat, tillgångar samt skulder per *exakt* det datum som ansökan skickas in, vilket Advokatsamfundet har erfarit förekommer. Datumet då ansökan skickas in torde vara likgiltigt för FI:s prövning som under alla omständigheter kommer att resultera i ett beslut ett annat datum då dessa uppgifter med mycket stor säkerhet har förändrats. Således måste även äldre uppgifter – t.ex. senaste årsredovisningen eller senaste delårsrapporten – kunna tjäna ändamålet lika väl. Därmed skulle sökanden besvaras en helt onyttig kostnad.

I bilaga 3 b används begreppet ”finansiell företagsgrupp”. Detta begrepp har numera utmönstrats och har ersatts av ”konsoliderad version”. Enligt Advokatsamfundet bör FI:s föreskrifter, allmänna råd och blanketter löpande behöva uppdateras i ljuset av ny lagstiftning. Även FI:s hemsida bör självklart såväl uppdateras som innehålla konsekvent information. Således anges t.ex. vad gäller kostnaden om ansökan om tillstånd för marknadsföring av alternativ investeringsfond till professionella investerare till 22 000 kronor på hemsidans svenska version

(<http://fi.se/Tillstand/Soka-tillstand/Alternativa-investeringsfonder-AIF/cke-EES-baserade-AIF-forvaltare/Marknadsforing-av-alternativ-investeringsfond-till-professionella-investerare/>) medan kostnaden för samma ansökan på den engelska versionen av hemsidan anges till 15 000 kronor (<http://fi.se/Folder-EN/Startpage/Authorisation/Apply-for-authorisation/Alternative-investment-fund-managers/Non-EEA-based-AIF-managers/Marketing-of-alternative-investment-funds-to-professional-investors/>) – i båda fallen per den 18 augusti 2016.

Det är mycket förtjänstfullt att FI tidigare har tillhandahållit engelskspråkiga versioner av blanketterna. Emellertid är det i det sammanhanget problematiskt att det inte går att finna någon engelsk version av blankett 1 b på FI:s hemsida, det vill säga den blankett som ska fyllas i vid ägarprövningar relaterade till all tillståndspliktig verksamhet förutom värdepappersrörelse. Detta överseende torde kunna korrigeras relativt omgående.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg